

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าสุขาภิบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งที่ได้วิวัฒนาการมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะให้ประชาชนได้ฝึกฝนในการปกครองตนเองและมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการทะนุบำรุงท้องถิ่น ตามแบบการปกครองของประเทศทางภาคพื้นยุโรปที่พระองค์ได้ทรงเห็นมา จึงได้ทรงจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพมหานครขึ้นเป็นแห่งแรก เมื่อ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) ต่อจากนั้นอีก 8 ปีก็ได้จัดตั้งสุขาภิบาลท่าลอมขึ้น จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อ ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448) การตั้งสุขาภิบาลทั้งสองแห่งนี้เป็นเพียงการสนองความต้องการในด้านการรักษาความสะอาด และเพื่อทดลองการที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทร่วมมือกับทางราชการจัดทำบริการสาธารณะบางประการ เพื่อสนองความต้องการของตนเองเท่านั้น หลังจากตั้งสุขาภิบาลท่าลอมได้ 3 ปี จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขาภิบาลหัวเมือง ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) บังคับใช้เป็นกฎหมายทั่วไป พระราชบัญญัติฉบับนี้ ใช้เป็นหลักในการจัดการปกครองรูปสุขาภิบาลในท้องถิ่นต่าง ๆ เรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2476 หลังจากประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นเวลาประมาณ 1 ปี ซึ่งในปีนั้นได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 และได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะสภาพสุขาภิบาลที่มีอยู่เดิม 35 แห่ง เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปใหม่ เรียกว่า "เทศบาล"

จากนั้นสุขาภิบาลได้หยุดชงักไปเป็นเวลาเกือบ 20 ปี จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2495 จึงได้มีพระราชบัญญัติสุขาภิบาลออกใช้บังคับ นำระบบการปกครองรูปสุขาภิบาลมาใช้เป็นหลักการทั่วไปอีกครั้งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

- (1) วัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้จัดการปกครองท้องถิ่นของตนเอง ตามคตินิยมของระบอบประชาธิปไตย

(2) ประสงค์ที่จะประหยัดรายจ่ายของเทศบาล ในด้านเกี่ยวกับการเงินเดือนค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่

และในปัจจุบัน พ.ศ.2535 มีสภามวลเกิดขึ้นทั้งหมด 907 แห่ง ประธานสภามวลมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด 51 แห่ง และประธานสภามวลมาจากการแต่งตั้ง 856 แห่ง

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตสภามวลนั้นได้ค้นพบว่า

1. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองแบบสภามวล ได้น้อย มีสาเหตุที่แท้จริงมาจากการที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของการเป็นประชาชน ในเขตสภามวล ประชาชนส่วนใหญ่ตอบไม่ทราบถึงร้อยละ 33.1 และเมื่อถามว่าคณะกรรมการสภามวลมีกี่ประเภท ประชากรส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ทราบถึงร้อยละ 42.4 จากจำนวนประชากรทั้งหมด และความรู้ความเข้าใจของประชากรทั้ง 2 กลุ่มนั้นไม่มีความแตกต่างกันเลย เพราะค่าไคสแควร์ที่ออกมาเป็นเกินจากระดับ .05

จึงสรุปได้ว่าการที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานว่าการที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในรูปการปกครองแบบสภามวลนั้น เกิดจากความไม่รู้ไม่เข้าใจในระบอบการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นความจริง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน การวิจัยครั้งนี้พบว่าประชากรส่วนใหญ่สนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นร้อยละ 90.2 แต่เมื่อให้จัดลำดับความสำคัญพบว่าประชากรจะให้ความสำคัญการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากเป็นอันดับหนึ่ง คือร้อยละ 88.1 และกรรมการสภามวลร้อยละ 48.3 และความเห็นของประชากรทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันชัดเจนเพราะค่าไคสแควร์ที่ได้อยู่ระดับนัยสำคัญพอดีคือ .05 สำหรับคำถามที่ถามเกี่ยวกับเหตุผลของการไปเลือกตั้งนั้น พบว่าไปด้วยความรู้สึกรู้ว่าเป็นหน้าที่และรู้สึกว่าเป็นคุณค่าถึงร้อยละ 35.8 แสดงว่าการเลือกตั้งของไทยในอนาคตประชาชนเริ่มมีจิตสำนึกทางการเมืองเริ่มต้นตัวต่อการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากขึ้น สำหรับคำถามที่ถามถึงบุคคลที่มีบทบาทในการแนะนำให้ประชาชนไปเลือกตั้ง พบว่าผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอิทธิพลต่อการแนะนำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 10.9 และสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการแนะนำประชาชน

ไปเลือกตั้งถึงร้อยละ 13.2 อย่างไรก็ตามในข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้กรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งถึงร้อยละ 81.8 และความเห็นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งนั้น มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนในเขตที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนี้แตกต่างกันชัดเจน โดยมีค่าความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญต่ำกว่า .05

3. การบริหารงานสุขาภิบาล จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการแย่งชิงผลประโยชน์ในการบริการงานสุขาภิบาล ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานสุขาภิบาลแบบที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง

ซึ่งการวัดความสำเร็จในการบริหารงานสุขาภิบาลนั้น พบว่าการบริหารงานสุขาภิบาลนั้นสมควรที่จะพัฒนาทั้งรูปแบบและองค์กร โดยเฉพาะการมีที่ตั้งสำนักงานของตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่ตอบเห็นด้วยร้อยละ 86.3 สำหรับคำถามเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรสุขาภิบาลควรมีหน้าที่ของตนเองตามจำนวนที่เหมาะสม คำถามนี้ปรากฏว่ามีผู้ตอบเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 84.7 และ ยังพบความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .00

สำหรับการพัฒนาสุขาภิบาลนั้นการบริหารงานสุขาภิบาล ควรจะพัฒนาให้มีสุขาภิบาลที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นด้วยกับการที่จะปรับปรุงโครงสร้างสุขาภิบาลที่มีรายได้ตั้งแต่ 3-5 ล้านบาท ให้ประธานมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งปัจจุบันสุขาภิบาลทั้งหมดมีจำนวน 907 แห่งมีสุขาภิบาลที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งเพียง 51 แห่งเท่านั้นควรที่จะมีการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างสุขาภิบาลให้ประธานมาจากการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นมากกว่านี้

4. การพัฒนาสุขาภิบาล โดยสมมติฐานข้อที่ 4 ได้กล่าวถึง เรื่องความร่วมมือของคณะกรรมการสุขาภิบาลและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจให้ท้องถิ่น

จากคำถามข้อนี้พบว่าคณะกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งและกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่งนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่ามีความร่วมมือกันอยู่ในระดับต่ำ คือ

ร้อยละ 53.8 เท่านั้น จึงทำให้การปฏิบัติงานที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพจึงค่อนข้างเกิดขึ้นได้ยาก เพราะต่างฝ่ายต่างก็ทำงานโดยอำนาจหน้าที่ไม่ให้ความร่วมมือประสานงานซึ่งกันและกันบางครั้งก็เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานขึ้นได้ เพราะโดยปกติกรรมการที่มาจาก การเลือกตั้งมักจะเป็นผู้ที่มิใช่ทางเศรษฐกิจระดับสูง และถ้าจะพิจารณาในแง่การเข้ามามี ส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานสุขาภิบาล ย่อมถือได้ว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่น มิใช่ในฐานะของตัวแทนราชการ ส่วนกลางเช่นเดียวกับกรรมการโดยตำแหน่งอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามการที่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของนายอำเภอซึ่งอาจให้คุณและโทษได้ เป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ระดับ ความสำคัญของการเป็นปากเป็นเสียง หรือรักษาลผลประโยชน์ของประชาชนลดน้อยลงไป แม้กระนั้นก็ยังคงเป็นกำลังสำคัญในด้านความรู้และความชัดเจนในสภาพท้องถิ่น ตลอดจน ตระหนักในปัญหาของท้องถิ่น และความต้องการของประชาชนได้ดีกว่ากรรมการประเภท ข้าราชการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา และวิเคราะห์ถึงปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในเขต สุขาภิบาลในจังหวัดปทุมธานี ได้พบมูลเหตุที่ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองนั้น เนื่องมาจากความไม่รู้ไม่เข้าใจ และความไม่สนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน เป็นประการสำคัญ ส่วนเรื่องรูปแบบนั้นมิใช่เป็นสาเหตุประการสำคัญแต่อย่างใด ปัญหาอันดับ แรกสุดจึงอยู่ที่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนก่อน และหามาตรการที่ทำให้ประชาชนสนใจหรือเลื่อมใสศรัทธาใน กิจการสุขาภิบาล แล้วจึงจะพิจารณาแก้ไขรูปแบบให้สอดคล้อง หรือเหมาะสมกับความ ต้องการของประชาชน มาตรการที่ควรแก้ไขปรับปรุงก็คือ

1. ควรริบเร่งวางโครงการพัฒนาพลเมือง ในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองแก่ประชาชน

เพื่อปล้ำงความเคษินของระบบการปกครองตั้งเดิม เพราะประชาชนในเขตสุขภาพส่วนมากไมม่มีความรู้ความเข้าใจถึงแนวความคิด และบทบาทของตนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นแบบสุขภาพและความสำคัญของการปกครองตนเองโดยประชาชนจำเป็นจะต้องฝึกอบรมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงแนวความคิด และบทบาทของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่น มาตรการที่ควรกำหนดไว้ในโครงการได้แก่

1.1 การพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลควรมีโครงการสอนประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน และผู้วิจัยเห็นว่าม่วัตถุประสงค์สอดคล้องกับการที่จะแก้ไขปัญหาความไม่รู้ไม่เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน คือโครงการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้าน

1.2 ควรมีโครงการส่งเสริมความเข้าใจการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย โดยการชี้แจงส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักและเข้าใจกระบวนการปกครองและการบริหารงานของสุขภาพอย่างเปิดเผย เช่นชี้แจงว่าการออกข้อบังคับสุขภาพ การประชุมคณะกรรมการสุขภาพทำอย่างไร มีการพิจารณาเสนอข้อปรึกษา มีการอภิปราย มีการซักถาม มีการแปรญัตติ และมีการใช้ข้อบังคับสุขภาพนั้นอย่างไร การลงโทษทำอย่างไรจึงจะถูกต้องตามกระบวนการ คือให้ปกครองโดยกฎหมายไม่ใช่ปกครองโดยนโยบายของบุคคลหรือคณะบุคคล

1.3 การฝึกอบรมประชาชน โดยนำเทคนิคของการพัฒนาชุมชน (community development techniques) เข้ามาใช้โดยให้มีโครงการส่งเสริมให้ประชาชนช่วยตนเองและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยใช้วิธีการแบบประชาธิปไตยในการวินิจฉัยตัดสินปัญหาต่าง ๆ กระตุ้นให้ประชาชนกระตือรือร้นที่จะใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการปกครอง เข้ามีส่วนได้ส่วนเสียและรักษาผลประโยชน์ของชุมชนและกลุ่มของตน

1.4 ในการบริหารงานสุขภาพ จะต้องสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นหรือประชาชนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ควรจัดให้มีบริการหาหรือแนะนำแก่ประชาชนนั้นให้มีการลำดับรับฟัง รับทราบความต้องการและความคิดเห็นของประชาชน

(popular hearing) เพื่อช่วยในการปรับปรุงการบริหารสาขาภิบาลให้มีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของประชาชนยิ่งขึ้น

1.5 วิธีการที่จะทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวต่อกิจการของสาขาภิบาลอัน จะมีผลโดยตรงต่อการกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมต่อกิจการของสาขาภิบาลมากขึ้น ประการหนึ่งก็คือสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจดีที่ประชาชนพึงมีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสาขาภิบาล เช่นการประชาสัมพันธ์ผลงานของสาขาภิบาลให้ประชาชนได้รับรู้ อย่างเปิดเผยและสม่ำเสมอ ประชาชนจะรู้ถึงคุณประโยชน์ของสาขาภิบาลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขา อันจะเป็นหนทางที่ประชาชนจะเกิดความตื่นตัวและให้ความร่วมมือต่อสาขาภิบาลมากขึ้น

2. ปรับปรุงการบริหารงานสาขาภิบาล

ที่ตั้งสำนักงานสาขาภิบาลในฐานะองค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีผลสำคัญต่อการบ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ในการแสดงฐานะความเป็นหน่วยการปกครองตนเอง เป็นการแสดงถึงความเป็นไปได้ที่จะทำให้การปกครองตนเองนี้ ประชาชนสามารถที่จะติดต่อขอร้อง หรือให้ความร่วมมืออันเป็นการแสดงออกถึงความต้องการ (demand) และการสนับสนุน (support) ของประชาชนตามลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้

ผู้วิจัยจึงเสนอให้ทุกสาขาภิบาลควรมีสถานที่ตั้งสำนักงานของตนเอง ควรจัดให้เกิดความสะดวก มีห้องประชุม มีสถานที่ มีบุคคลที่ประชาชนจะติดต่อหรือขอรับบริการได้สะดวก เมื่อเป็นเช่นนี้ประชาชนก็จะมองเห็นความสำคัญของสาขาภิบาล ให้ความร่วมมือ และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของสาขาภิบาลต่อไป

2.1 การจัดโครงสร้างองค์การสาขาภิบาล หน้าที่และความรับผิดชอบของสาขาภิบาลการจัดโครงสร้างองค์การ รูปแบบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นส่วนสำคัญที่จะชี้ศักยภาพ หรือขีดความสามารถของสาขาภิบาลในการปกครองตนเองว่ามีประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผลอย่างไร หรือไม่

(1) โครงสร้างและรูปแบบของสาขาภิบาล ที่ใช้ระบบคณะกรรมการ ในปัจจุบันจะเกิดปัญหากรณีการประชุมปรึกษาหารือใช้การตัดสินใจในรูปของเสียงข้างมาก

จะก่อให้เกิดปัญหาการแบ่งฝ่ายได้ จึงเสนอให้ใช้รูปแบบสหภาพใหม่โดยแยกฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการเคยเสนอความเห็นในการปรับปรุง มาแล้วและจากการวิจัยก็ตรงกับความต้องการและความพอใจของประชาชนและข้าราชการ ประจำที่รับผิดชอบในการบริหาร หรือการทำงานของสหภาพ

(2) อำนาจหน้าที่ของสหภาพ หน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายปัจจุบัน มีมากเกินไป ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า (ก) ให้โอนกิจการที่มีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้วในภูมิภาคหรือไปดำเนินการ เช่น การประปาภูมิภาค การไฟฟ้าภูมิภาค การศึกษา การสหภาพ เป็นต้น และควรแก้ไขกฎหมายในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน (ข) กิจการที่สหภาพพึงจัดทำคือ การรักษาความสะอาด การจัดทำบำรุงถนน ทางระบายน้ำ การกีฬาและบันเทิง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การส่งเสริมอาชีพราษฎร (ค) กิจการที่พึงจัดทำนี้ อาจทำได้โดยสหภาพเอง เช่น การเก็บกวาดขยะมูลฝอย การกีฬา บันเทิง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ แต่กิจการบางอย่างควรให้มีการจัดทำในรูปของการ ให้สัมปทานแก่เอกชนรับไปดำเนินการหรือการจัดทำในรูปสหการหรือให้มีหน่วยการปกครอง พิเศษทำในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ติดต่อกันได้ทั้งในเขตตำบลต่าง ๆ เขตเทศบาล เขตสหภาพ ทำนองเดียวกับรูปแบบหน่วยการปกครองพิเศษ (special district) ในระบบการปกครองท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกา

2.2 การจัดหน่วยงานและการบริหารงานบุคคล ผู้วิจัยเสนอให้มีการจัด หน่วยงานและมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างจำเป็นและเร่งด่วน เพื่อขีดความสามารถในการ บริหารงานของสหภาพที่จะต้องเป็นพื้นฐานของการบริหารงาน ที่มีประสิทธิภาพหรือรับการ ขยายขนาดของเมือง หรือการที่จะได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 รายได้ของสหภาพ รายได้นั้นมีความสำคัญมากในการบริหารงาน สหภาพผู้วิจัยเสนอแนะในการปรับปรุงรายได้ของสหภาพ ดังนี้โดยเฉพาะการปรับปรุง ฐานภาษี การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน อันจะทำให้สหภาพสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น มาอีกจำนวนมากมาใช้ในการบริหารงานสหภาพให้คล่องตัว

(1) การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินโดยกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรที่จะวางแนวทางประกอบการพิจารณาในการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ในกรณีที่เห็นว่าค่าเช่านั้นมีใช้จำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เข้าได้ หรือเป็นกรณีที่หาค่าเช่าไม่ได้ ดังนี้

1.1 การคิดมูลค่าทรัพย์สินที่เป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นเพื่อประเมินค่ารายปีตามมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 และแก้ไขเพิ่มเติม ให้ใช้ราคาตามบัญชีราคาประเมินอาคารสิ่งปลูกสร้างและอาคารชุดของสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสำนักงานที่ดินสาขาในจังหวัด โดยคำนวณพื้นที่โรงเรือนเป็นตารางเมตร

1.2 การคิดมูลค่าทรัพย์สินที่เป็นที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นเพื่อประเมินค่ารายปีตามมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 และแก้ไขเพิ่มเติม ให้ใช้ราคาที่ดินตามบัญชีราคาประเมินที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสำนักงานที่ดินสาขาในเขตจังหวัด

1.3 การคิดมูลค่าทรัพย์สินที่เป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่ติดตั้งส่วนควบที่สำคัญมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้า เพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมอันเป็นเหตุให้ลดค่ารายปีตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 และแก้ไขเพิ่มเติม ให้ใช้ราคาทรัพย์สินที่เป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้าตามบัญชีซึ่งบุคคลที่แสดงราคา ณ วันซื้อหรือวันได้มาของผู้ประเมิน โดยให้หักอัตราค่าเสื่อมราคาไม่เกินร้อยละ 10 ต่อปี ของราคา ณ วันซื้อหรือวันได้มา กรณี เครื่องจักรกลไกที่ใช้งานเกิน 7 ปี ตั้งแต่วันซื้อหรือวันได้มา ให้หักอัตราค่าเสื่อมเครื่องจักรกลไกไม่เกินร้อยละ 70 ของราคาเครื่องจักรกลไกนั้นไปจนตลอดอายุการใช้งาน

1.4 การคำนวณค่ารายปีโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่ติดตั้งส่วนควบที่สำคัญมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้า เพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมกับที่ดิน ซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นให้นำมูลค่าของทรัพย์สิน

ตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 รวมกันแล้วแต่กรณี แล้วคิดค่ารายปีไม่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของมูลค่าทรัพย์สินรวมดังกล่าว การเพิ่มหรือลดค่ารายปีจำนวนเพิ่ม หรือลดตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่เปลี่ยนแปลงเป็นคราว ๆ ไป

1.5 แล้วคิดอัตราค่าภาษีที่ต้องชำระโดยนำค่ารายปีตามข้อ 4 มาคำนวณ แต่ถ้าเป็นโรงเรือนติดตั้งส่วนควบที่สำคัญมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้า เพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมให้ลดค่ารายปีลงเหลือหนึ่งในสามของค่ารายปีตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 และแก้ไขเพิ่มเติม แล้วคิดภาษีที่ต้องชำระในอัตราร้อยละสิบสองครึ่งแห่งค่ารายปีนั้น

(2) ให้สภามณฑลมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น หรือเพิ่มประเภทภาษีให้มากขึ้น

(3) ควรปรับปรุงขยายฐานภาษีหรืออัตราภาษีให้สูงขึ้น หรือมีความยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นในแต่ละสภามณฑล เช่น ภาษีสุราและเครื่องดื่ม ภาษีบุหรี่ เป็นต้น

(4) ปรับปรุงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่สภามณฑลพึงจะจัดเก็บได้ เช่น ค่าธรรมเนียมการใช้ถนน เป็นต้น

(5) เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่จัดเก็บอยู่ให้สูงขึ้น เช่น ค่าธรรมเนียมการจัดเก็บขยะมูลฝอย เป็นต้น

(6) จัดให้มีระบบการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย โดยใช้แผนที่ภาษี (tax map) เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(7) พิจารณาจ่ายเงินอุดหนุน เพื่อเป็นการพ่วงฐานะแก่สภามณฑลที่มีรายได้น้อยเพื่อช่วยเหลือเฉพาะเรื่อง เช่น จ่ายเงินอุดหนุนสำหรับการจัดจ้างและบรรจุบุคคลให้ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามงานซึ่งกำหนดไว้ อาทิตำแหน่ง นายช่างโยธา เจ้าหน้าที่การเงิน และบัญชี เป็นต้น

(8) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บรายได้

(9) ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ติดตามผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีแล้วละเลยไม่เสียภาษีตามหน้าที่

(10) ควรมีมาตรการส่งเสริมให้ผู้เสียภาษีถูกต้องครบถ้วนได้รับการยกย่องว่าเป็นพลเมืองตัวอย่าง

3. การพัฒนาการบริหารสาขาภิบาล

3.1 การปรับปรุงโครงสร้างสาขาภิบาลที่มีรายได้ 5 ล้านบาท ขึ้นไป (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) โดยกำหนดให้ประธานกรรมการสาขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และให้สาขาภิบาลมีพนักงานเป็นของตนเองนั้น นับเป็นข้อจำกัด (limitaion) อย่างหนึ่งที่ทางราชการกำหนดขึ้นมาและมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานของสาขาภิบาลที่มีรายได้ต่ำ เพราะเนื่องจากโดยสภาพข้อเท็จจริงแล้ว สาขาภิบาลทุกสาขาภิบาลควรได้รับการสนับสนุนจากทางราชการให้มีตำแหน่งที่สำคัญ ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อพัฒนารายได้ และการทำงานด้านช่าง อาทิเช่น ตำแหน่งช่างสาขาภิบาล ตำแหน่งสมุห์บัญชี ตำแหน่งพนักงานจัดเก็บรายได้ ฯลฯ โดยมีควมจำกัดเฉพาะสาขาภิบาลที่มีรายได้เกิน 5 ล้านบาท เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายฐานรายได้ และขยายฐานการบริการไปสู่ประชาชนในเขตสาขาภิบาล

สำหรับการเปลี่ยนแปลงประธานกรรมการสาขาภิบาล จากนายอำเภอเป็นประธานกรรมการสาขาภิบาลที่มาจาก การเลือกตั้งนั้น ผู้วิจัยเห็นด้วยแต่ควรกำหนดวงเงินรายได้จาก 5 ล้านบาท ขึ้นเป็น 10 ล้านบาท เพราะเนื่องจากข้อเท็จจริงตามสภาพฐานะการคลังของสาขาภิบาลแล้ว สาขาภิบาลมีรายจ่ายประจำเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณเดือนตลอดจนค่าสวัสดิการต่าง ๆ ของพนักงานมากตั้งแต่ 2-3 ล้านบาท ขึ้นไป (ทุกสาขาภิบาล) จึงทำให้เหลืองบประมาณน้อย อันจะส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาของสาขาภิบาลซึ่งสาขาภิบาลหลายแห่งประสบอยู่ในขณะนี้ อาทิเช่น สาขาภิบาลอำเภออุ้ม อำเภาศรีราชาจังหวัดชลบุรี สาขาภิบาลคลองหลวง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ฯลฯ เพราะเนื่องจากสาขาภิบาลถึงจะมีรายได้มากแต่มีพื้นที่รับผิดชอบกว้างขวางผู้วิจัยเห็นควรขยายฐานการคลังจาก 5 ล้านบาท เป็น 10 ล้านบาทขึ้นไป

3.2 สำหรับสาขาวิชาที่จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลควรมีรายได้ตั้งแต่ 15 หรือ 20 ล้านบาทขึ้นไป เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน เพราะปัจจุบันเทศบาลหลายแห่งที่อยู่ใกล้เขตสาขาวิชาได้ขยายเขตเทศบาลออกไปครอบคลุมเขตพื้นที่สาขาวิชา ทำให้โอกาสการเจริญเติบโตหรือการรอโอกาสยกฐานะของสาขาวิชาลดลง เพราะเขตที่เทศบาลขยายครอบคลุมเรื่องเป็นพื้นที่รายได้ของสาขาวิชา เช่น เขตที่มีโรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม การท่องเที่ยว เรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นข้อจำกัด (Limitation) อย่างหนึ่งของความเป็นไปได้ หรือโอกาสในการยกฐานะของสาขาวิชาเป็นเทศบาล ดังนั้น น่าที่จะให้สาขาวิชา มีแผนพัฒนาสาขาวิชาของตนเอง และเทศบาลก็มีแผนพัฒนาเทศบาลของตนเอง แต่ควรอยู่ในลักษณะของการประสาน การรับรู้ร่วมกัน ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัดด้วย

4. การพัฒนาบุคลากรของสาขาวิชา

บุคลากรของสาขาวิชาควรมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยการคัดเลือกนั้นให้คำนึงถึงระบบคุณธรรม (merit system) โดยเน้นที่ประสิทธิภาพของการทำงานและการบริการประชาชนเป็นอย่างดี เพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของสาขาวิชา และให้ความร่วมมือแก่กิจการสาขาวิชาเป็นอย่างดี

5. การพัฒนาปรับปรุงระบบภาษีของรัฐ

รายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายสำหรับสาขาวิชา

ในเขตจังหวัดปทุมธานีคือรายได้หลักจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสาขาวิชา ซึ่งเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รายได้ของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีรายได้อันจำกัด เนื่องจากท้องถิ่นสามารถเก็บภาษีได้เพียงบางประการจากท้องถิ่นเอง และภาษีส่วนใหญ่กฎหมายได้เขียนไว้ว่าท้องถิ่นสามารถมีรายได้ตามแต่ที่จะได้มีกฎหมายกำหนดไว้หรือตามแต่รัฐบาลจะจัดสรรให้ ซึ่งมีลักษณะเป็นเงินอุดหนุน ท้องถิ่นของจังหวัดปทุมธานีจึงมีรายได้ที่จำกัด เช่น ภาษีการค้า ภาษีเครื่องดื่ม เป็นต้น

ได้มีความพยายามต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันยาวนานตลอดมา ที่จะเสนอให้หน่วยราชการท้องถิ่นสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการขอให้ปรับปรุงภาษีของรัฐที่ให้ท้องถิ่นมีส่วนแบ่งมากขึ้นหรือมีการพิจารณาภาษีใหม่ ๆ เช่นที่จัดเก็บในต่างประเทศ อาทิเช่น ภาษีการขายปลีก เป็นต้น แต่ภาระหน้าที่ของรัฐ ซึ่งกระทรวงการคลังรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีรวมทั้งรับผิดชอบเงินกู้จากต่างประเทศ เพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดินทำให้การเรียกร้องที่จะเสนอเพิ่มภาษีหรือจัดเก็บภาษีใหม่ ๆ หรือท้องถิ่นจะได้รับส่วนลดภาษีมากขึ้น มิได้รับการให้ความสำคัญในการพิจารณาแต่อย่างใด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมารัฐบาลได้มีนโยบายในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในชนบทเป็นหลัก มีนโยบายในการกระจายอำนาจและหาวิถีทางที่จะกระจายความร่ำรวยไปสู่ความยากจน แต่มีนโยบายในการจัดเก็บภาษี ได้เน้นมุ่งไปยังการเก็บภาษีให้กับรัฐบาลกลางตลอดมา จึงเป็นการยากที่ท้องถิ่นจะเจริญได้อีก

ระบบการจัดเก็บภาษีของรัฐ จึงสมควรที่จะได้รับการพิจารณาปรับปรุง อย่างน้อยควรจะพิจารณาในประเด็นที่กฎหมายกำหนดไว้ ข้อความขาดความสำคัญบางส่วนไป เรื่องรายได้ของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นได้เขียนไว้ว่า "รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้" ในประเด็นนี้พระราชบัญญัติภาษีการค้าพระราชบัญญัติสรรพสามิตได้แบ่งรายได้ส่วนลดให้แก่ท้องถิ่นไว้แล้ว แต่ยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่ยังสามารถแบ่งรายได้ส่วนลดจากการจัดเก็บภาษี ให้แก่หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นได้

ในขอบเขตของการพิจารณาที่เป็นไปได้สมควรพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของรัฐและรายได้ของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 4 ประการ ดังนี้คือ

1. พิจารณาส่งส่วนลดของภาษีที่รัฐจัดเก็บได้แบ่งส่วนลดนั้นให้แก่ท้องถิ่นอยู่แล้ว เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถได้รับส่วนลดในอัตราที่สูงขึ้น เช่น ส่วนลดของภาษีการค้าจากเดิมร้อยละ 10 อาจจะเพิ่มให้แก่ท้องถิ่นเป็นร้อยละ 15 หรือ 20 เป็นต้น
2. พิจารณาภาษีหรือค่าธรรมเนียมจากกฎหมายใดบ้าง ที่ยังมีได้แบ่งให้แก่ท้องถิ่น เช่น ค่าธรรมเนียมที่สำคัญประเภทหนึ่ง คือ ค่าธรรมเนียมในการโอนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งในปัจจุบันรายได้ประเภทนี้ กรมที่ดินจัดเก็บจากที่ดินที่อยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ และเก็บเข้าส่วนกลางทั้งหมด สมควรพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายที่ดินให้

จังหวัดต่าง ๆ ได้รับส่วนแบ่งจากค่าธรรมเนียมประเภทนี้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

3. พิจารณาภาษีหรือค่าธรรมเนียมใหม่ให้แก่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เช่น ภาษีใหม่หรือค่าธรรมเนียมใหม่ อาทิเช่น ภาษีจากการมีเครื่องใช้บางประเภท เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น หรือสิ่งพิมพ์เย็บ ค่าธรรมเนียมใหม่ ๆ ที่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นควรได้รับคือ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการจัดตั้งภัตตาคาร โรงแรม สนามกอล์ฟ สระว่ายน้ำหรือเทนนิส เป็นต้น

4. พิจารณาเงินอุดหนุนของรัฐบาลให้แก่หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น เช่น ในเรื่องเงินอุดหนุน ซึ่งรัฐได้ให้แก่หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นนั้น รัฐได้ให้เงินอุดหนุนตามลักษณะโครงการ (specific grant) เช่น โครงการก่อสร้างสะพาน หรือถนนคอนกรีต หรือก่อสร้างอาคาร

สำหรับการให้เงินอุดหนุนในลักษณะทั่วไป (general grant) ยังมีได้เคยมีการพิจารณาจัดให้ในประเทศไทยสมควรที่จะได้จัดเพิ่มเติมในลักษณะเงินก้อน (general grant) ให้แก่ หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นอีกส่วนหนึ่ง เพื่อใช้บำรุงท้องถิ่นให้มีความสามารถในการจัดทำบริการสาธารณะกับข้อความต้องการของประชาชนต่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากระบบการจัดเก็บภาษีของรัฐที่สมควรได้รับการพิจารณาปรับปรุงตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยยังมีความเห็นว่าประเทศไทยเราควรจะได้พิจารณาให้มีการจัดเก็บภาษีอีกชนิดหนึ่ง เช่น ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กลุ่มประเทศในยุโรป สหรัฐอเมริกา หรือประเทศที่เจริญแล้วในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี หรือแม้แต่สิงคโปร์ที่อยู่ใกล้ประเทศเรามีระบบภาษีชนิดหนึ่งที่เรียกเก็บจากบุคคลและนิติบุคคลทั่วไป เป็นภาษีที่จัดเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยที่สุด โดยที่บุคคลและนิติบุคคลไม่สามารถหลบเลี่ยงได้ คือ "ภาษีทรัพย์สิน" (Property Tax)

ภาษีทรัพย์สินเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากบุคคลหรือนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินส่วนมากจะเน้นทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การเรียกเก็บจะคิดคำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินเป็นหลัก บางประเทศมีอัตราจัดเก็บ 1% ของมูลค่าทรัพย์สิน บางประเทศเรียกเก็บ 2% ของมูลค่าทรัพย์สิน บางประเทศอาจถูกเรียกเก็บจากรัฐบาล

ท้องถิ่น 2 ระดับด้วยกัน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากซีตี (city) เรียกเก็บภาษีทรัพย์สิน 2% แล้ว ท้องถิ่นที่เรียกว่าเคาน์ตี (county) ยังเรียกเก็บอีก 1% ด้วย

สังคมประชาธิปไตยให้เสรีภาพแก่บุคคลเท่าเทียมกันตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศประชาธิปไตยทั้งหลาย ผู้ใดจะมีทรัพย์สินมากเพียงใดไม่มีข้อห้ามไว้ แต่บุคคลจะต้องมีหน้าที่เสียภาษีทรัพย์สิน ดังนั้น ในประเทศที่มีระบบการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน การลงทุนของรัฐในการใด ๆ ก็ตามรัฐย่อมได้ประโยชน์จากการลงทุนด้วยเกือบทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น ในการตัดถนนเข้าเขตพื้นที่ใดที่รัฐต้องลงทุนจำนวนมหาศาลเป็นเหตุให้พื้นที่บริเวณนั้นมีมูลค่าทรัพย์สินสูงขึ้น รัฐย่อมได้ประโยชน์ต่าง ๆ ตอบแทนจากเจ้าของทรัพย์สินบริเวณนั้น คือ ได้ภาษีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นด้วย การหลีกเลี่ยงก็กระทำได้ยาก เพราะมีทะเบียนทรัพย์สินควบคุมอยู่

สำหรับประเทศไทย ยังไม่มีระบบการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ที่พอเทียบเคียงได้กับภาษีทรัพย์สินที่ประเทศไทยให้ท้องถิ่นจัดเก็บ คือ ภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งก็ยังไม่มียกเว้นที่ เป็นมาตรฐานชัดเจน และบางจุดก็ยังไม่เป็นธรรม อาทิ มีการยกเว้นโรงเรือนที่ใช้สำหรับอยู่อาศัยไม่ต้องเสียภาษี ดังนั้น อาคาร ร้านค้า โรงเรือน ห้องแถวที่ขายของชำตามหน้าร้าน ส่วนใหญ่จะเป็นหลังเล็ก ๆ แต่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและขายของด้วย ต้องเสียภาษีโรงเรือน แต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มียานพาหนะทางเศรษฐกิจดีปลูกคฤหาสน์ หลังใหญ่ ๆ ใช้เป็นที่อยู่อาศัย บริโภคสาธารณูปโภคและสาธารณูปการมากกว่าชาวบ้านธรรมดา กลับไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือน

ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยเราสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องปรับระบบการจัดเก็บภาษีที่ถูกต้องและชอบธรรม ผู้วิจัยเห็นว่าระบบภาษีทรัพย์สินเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการหารายได้เพื่อนำมาพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง เป็นภาษีที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างคนมีรายได้สูงกับคนมีรายได้ต่ำมิให้แตกต่างกันมากเกินไป เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้มีความสามารถทางเศรษฐกิจสูงเป็นหลัก โดยนำรายได้จากภาษีนี้นำมาวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ หรือการพัฒนาคุณภาพของคนในชาติ โครงสร้างของสังคมประชาธิปไตยจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรเป็นสำคัญ ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้จัดการเรื่องการศึกษาให้กับประชาชนด้วย และให้ความสำคัญด้านการนำภาษีทรัพย์สิน

ที่จัดเก็บได้ 50-80% ตามฐานะของแต่ละท้องถิ่น ทุ่มเทให้กับระบบการพัฒนาทฤษฎากรรมมนุษย์
เป็นหลัก¹

ขณะนี้ประเทศไทยกำลังพัฒนาระบบประชาธิปไตย โดยเอาแบบอย่างอารย
ประเทศ เพื่อเป็นการพัฒนาที่ควบคู่กันไปก็ควรจะเอาระบบการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินเข้ามา
เป็นแบบอย่างในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีที่ยังไม่เคยจัดเก็บด้วย และหากมีการจัดเก็บภาษี
ทรัพย์สินขึ้นจริงในประเทศไทย ก็เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะให้หน่วยบริหารราชการส่วน
ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บเพื่อที่จะได้เป็นการนำภาษีที่จัดเก็บได้ในแต่ละท้องถิ่นกลับไปพัฒนาคุณภาพ
ด้านต่าง ๆ ตามที่วางแผนไว้ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องตรงกับความต้องการของประชาชน
อย่างแท้จริงและเป็นการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมของประเทศไทยอีกประการ
หนึ่งด้วย

การปกครองท้องถิ่นรูปสภาภิบาลที่มีประวัติสืบเนื่องมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาท-
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงจัดการปกครองท้องถิ่นรูปสภาภิบาลขึ้นมา
เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการคือ ประการแรกต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้
เข้ามามีส่วนร่วมกับทางราชการในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการเพื่อสนองความ
ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อันจะเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนรู้จักการปกครอง
ตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ
และเป็นการดีแก่ประเทศชาติและประชาชน วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งก็คือแบ่งเบาภาระ
ที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบไปปฏิบัติจัดทำให้ส่วนที่รัฐบาลเห็นสมควร และไม่เป็นอันตรายต่อ
ความมั่นคงของชาติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเองในอันที่จะได้รับบริการสนองความ
ต้องการได้อย่างทั่วถึง ถูกความต้องการและทันต่อเหตุการณ์ การที่สภาภิบาลจะปฏิบัติหน้าที่
ให้เกิดข้อดีสอดคล้องกับพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวตั้งได้
กล่าวถึงข้างต้นจะต้องทำให้สภาภิบาลเข้มแข็งขึ้นทั้งในด้านการบริหารกิจการ ฐานะทาง
เศรษฐกิจการคลัง สภาพดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้าใจใน

¹ ประชา เตรีตัน "มมข้าราชการ" ไทยรัฐ 44 (20 มีนาคม 2536) : 8.

บทบาทภารกิจหน้าที่ของสาขาวิชาว่าเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่จะเอื้อประโยชน์แก่ชีวิต
ความเป็นอยู่ของเขอย่างไรและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือแก่งานกิจการของสาขาวิชาอย่างเต็มที่
สภาพดังกล่าว ย่อมจะส่งผลให้สาขาวิชาเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่สนองประโยชน์แก่
ประชาชนได้อย่างแท้จริงสมเจตนารมณ์ขององค์พระผู้พระราชทานกำเนิดสาขาวิชา เมื่อ
เกือบร้อยปีที่ผ่านมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย